

Участье Беларуси в деятельности СГБМ и ОЧЭС несколько затруднено тем, что наша страна не находится географически в данных регионах, не имеет выхода к Балтийскому и Черному морям. Тем не менее, благодаря тому, что Республика Беларусь имеет непосредственные границы с государствами данных регионов, страна получила статус наблюдателя в 2005 г. в ОЧЭС и в 2009 г. в СГБМ. Статус наблюдателя позволяет Беларуси принимать участие в практической деятельности организаций, без права голоса.

Республика Беларусь полностью поддерживает все инициативы европейского сообщества, участвует в программах, выдвигаемых общеевропейскими и субрегиональными организациями. Беларусь открыта для сотрудничества с европейскими структурами и готова к любым отношениям при условии равноправного диалога и уважения к суверенитету.

ДЫЯСПАРА ЯК СУБ'ЕКТ ПАЛІТЫЧНАГА ПРАЦЭСУ

Самкова С.Л., аспірант кафедры дыпламатычнай і консульскай службы БДУ

Неабходна адзначыць, што ўніверсальнага вызначэння паняцця дыяспара, якое б задавальняла ўсіх даследчыкаў, не існуе. Першапачаткова грэчаскае слова “дыяспара” – “рассейванне”, выкарыстоўвалася дзеля таго, каб пазначыць габрэяў, якія з часу вавілонскага палону (VI ст. да н. э.) пасяліліся па-за межамі Палестыны. Сёння гэты тэрмін выкарыстоўваецца сацыёлагамі, палітолагамі, культуролагамі, гісторыкамі і абазначае частку любога народа (этнічную супольнасць), што жыве па-за краінай свайго паходжання, сваёй гістарычнай радзімы. Гэткае вызначэнне тэрміна дыяспара робіць яго фактычна тоесным паняццю “замежжа” [1]. Таму звернемся, на наш погляд, да найбольш удалага вызначэння тэрміна дыяспара. Дыяспара – гэта этнічная супольнасць, што валодае асноўнымі рысамі нацыянальнай адметнасці народа: мовай, культурай, самасвядомасцю, але пражывае па-за межамі дзяржавы, якую ўтварае яе народ. Яна захоўвае нацыянальныя адметнасці праз арганізацыйныя формы функцыянавання – пачынаючы ад груп, суполак, зямляцтваў і да рэгіянальных альбо агульнадзяржаўных нацыянальна-культурных і грамадскіх рухаў уключна [2]. Так, дыяспара – гэта заўсёды этнакультурная супольнасць, аб'яднаная на падставе ўяўленняў аб агульнай радзіме і пабудаваных на гэтай падставе калектыўных сувязяў, групавой салідарнасці і дэманстраваных адносінах да радзімы [3].

Дыяспара – у большай ступені з'ява палітычная, у той час калі міграцыя – сацыяльная [1]. У выніку, калі мы будзем гаварыць пра

беларускіх імігрантаў, то, адпаведна з універсальным вызначэннем, да іх мы маем адносіць усіх асобаў, якія выехалі са сваёй Бацькаўшчыны на пастаянае або доўгачасовае пражыванне з палітычных, рэлігійных, эканамічных, этнічных ці іншых прычынаў [4]. Да беларускай дыяспары будуць належаць тыя нашыя суайчыннікі, што, маючы сваю нацыянальную самасвядомасць, імкнуліся аб'яднацца на падставе гэтай агульнасці, каб захаваць сваю культурную адметнасць у іншакультурным грамадстве.

Можна выдзяліць наступныя адметныя прызнакі дыяспары:

1. дыяспара валодае асноўнымі рысамі нацыянальнай адметнасці ўласнага народа (мова, культура, самасвядомасць), захоўвае іх, падтрымлівае і спрыяе іх развіццю;

2. дыяспара мусіць мець пэўныя арганізацыйныя формы свайго функцыянавання, пачынаючы ад групаў, кшталту зямляцтваў, і да грамадскіх, нацыянальна-культурных і палітычных рухаў;

3. сацыяльная абарона дыяспарай сваіх удзельнікаў і іншыя [1].

Звернемся да вызначэння тэрміна суб'ект палітычнага працэсу. Спачатку трэба даць вызначэнне больш шырокага паняцця, а менавіта, палітычнага працэсу. Так, палітычны працэс – спосаб функцыянавання палітычна арганізаванага грамадства; савакупнасць дзеянняў, накіраваных на дасягненне палітычных мэтаў; працэс прыняцця і рэалізацыі палітычных рашэнняў [5]. Прапануем засяродзіць сваю ўвагу на вызначэнні палітычнага працэсу праз спосаб функцыянавання палітычна арганізаванага грамадства, паколькі дыяспара, як правіла, існуе менавіта ў ім.

Пад суб'ектам палітычнага працэсу маецца на ўвазе носьбіт мэтанакіраванай палітычнай дзейнасці, сіла, здольная ўдзельнічаць у палітычным працэсе. Статус суб'екта палітычнага працэсу набываецца шляхам палітычнага і ідэалагічнага выхавання, засваення палітычных норм і прынцыпаў, часта далучэннем да адной ці некалькіх арганізацый ці груп [5]. Сацыяльная супольнасць становіцца суб'ектам палітычнага працэсу, калі існуе трывалая сувязь паміж яе членамі, асазнанне сваіх агульных інтарэсаў, калі ажыццяўляецца арганізацыя і каардынацыя яе дзейнасці.

Такім чынам, на аснове умоў станаўлення сацыяльнай супольнасці суб'ектам палітычнага працэсу, а таксама, на аснове аналізу прызнакаў і спецыфікі дыяспары, мы можам упэўнена сцвярджаць, што дыяспара з'яўляецца паўнаважным суб'ектам палітычнага працэсу.

Што датычыць класіфікацыі суб'ектаў палітычнага працэсу, то дыяспару, як паўнаважны суб'ект, можна ўключыць у склад разнастайных класіфікацый. У кантэксце дадзенай тэмы, найбольш цікавай, на наш погляд, з'яўляецца комплексная класіфікацыя, заснаваная на выдзяленні суб'ектаў палітычнага працэсу па ўзроўням. Згодна дадзенай класіфікацыі, існуюць тры тыпы суб'ектаў палітычнага працэсу: суб'екты

сацыяльнага ўзроўню (клас, група, этнічная меньшасць), суб'екты інстытуцыянальнага ўзроўню (дзяржава, партыі, грамадскія аб'яднанні), функцыянальныя суб'екты (групы інтарэсаў, лоббі). Функцыянальныя суб'екты становяцца такімі толькі ў вызначаных сітуацыях, будучы ўцягнутымі ў канкрэтныя палітычныя падзеі. Калі кіравацца ў сваіх развагах дадзенай класіфікацыяй, то трэба адзначыць, што ў залежнасці ад абранага вызначэння дыяспары, яе можна аднесці да розных тыпаў суб'ектаў палітычнага працэсу, так, калі дыяспару атаесамляць з “замежжам”, то дыяспара будзе адносіцца да суб'ектаў палітычнага працэсу сацыяльнага узроўню, калі ж пад дыяспарай мець на увазе своеасаблівае “лоббі” дзяржавы-метраполіі і яе нацыянальных інтарэсаў, то дыяспару можна аднесці да функцыянальных суб'ектаў палітычнага працэсу, калі ж браць за галоўное арганізацыйныя формы дзейнасці дыяспары, то яе можна разглядаць як суб'ект і на інстытуцыянальным узроўні.

Такім чынам, дыяспара – гэта паўнавартасны суб'ект палітычнага працэсу, які валодае сваімі своеасаблівымі прызнакамі, што адрозніваюць яго ад іншых сацыяльных супольнасцей і які можна разгледзіць на трох узроўнях: сацыяльным, функцыянальным і інстытуцыянальным.

Літаратура

1. Гардзiенка, Н. Беларуская дыяспара як аб'ектыў гістарычнага даследвання / Н. Гардзiенка // МГА “ЗБС “Бацькаўшчына” [Электронны рэсурс]. – Мiнск, 2007. – Рэжым доступу: <http://www.zbsb.org>. – Дата доступу: 14.01.2011.
2. Беларуская дыяспара: нарысы гісторыі і сучаснага стану / М.М. Бацян [і інш.]. – Мiнск: Трыалета, 2006. – 160 с.
3. Safran, W. *Diasporas in Modern Societies: Myths of Homeland and Return* // *Diaspora*. 1991. – Vol.1. – №1. – P.83–84.
4. Эміграцыя // *Энцыклапедыя гісторыі Беларусі: у 6 т. – Т.6. – Ч. II.* – Мiнск, 2003. С. 256–262.
5. Антановiч, Н.А. Палiталогiя: вучэб. дапам. / Н.А. Антановiч, I.У. Суздалева. – М.: Выд. цэнтр БДЎ, 2005. – 376 с.

РОЛЬ КНР В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ШОС

Син Люян, аспирант кафедры международных отношений БГУ

КНР играет ключевую роль в создании и развитии ШОС, конструктивно обогащая её деятельность с теоретической и практической стороны. Китай уделяет огромное внимание деятельности секретариата ШОС, предоставляя ему помощь в строительстве внутренних структур, а также в области технологий практического использования материалов. Китайское руководство не раз предоставляло секретариату ШОС необходимую помощь и